

50. évfolyam, 3. szám
2021. III. negyedév

Zalaerdő

A ZALAERDŐ ZRT. DOLGOZÓINAK LAPJA

Szarvasbőgés

FOTÓ: TÓTH BALÁZS

HA ZALA, AKKOR GÍMSZARVAS!

PARTNEREINK

4

„Ilyen minőségű
tölgyrönk, mint itt,
Magyarországon
másutt nincsen...”

NYÁRI TÁBOROK

12

Gyerekzsivaj
a Nyitnikékben

CSALÁDI NAP

15

Tematikus
programok
a vadászat
jegyében

TEKE JENŐ GYÖRGY (1955–2021)

Családtagok, rokonok, barátok, évfolyamtársak, munkatársak népes serege kísérte végső nyughelyére Teke Jenő György okleveles erdőmérnököt a letenyei temetőben 2021. szeptember 20-án.

Cellődmölkön született, gyermekkorát Kemeneshőgyészen töltötte, majd Budapestre költöztek. Fekete István művei hatására a családban először választotta magának az erdészhipotézist. A soproni szakközépiskola után szinte természetes volt, hogy jelentkezett az egyetemre és megszerezte az erdőmérnöki oklevelet. A zalai erdők az egyik nyári gyakorlaton bűvölték el, és akkor még nem gondolta, hogy ez a szerelem élete végéig elkíséri.

Egyetem után, 1982. augusztus 16-án kezdte a munkát a Letenyei Erdészethnél, és abban a szerencsében volt része, hogy nyugdíjazásáig itt dolgozhatott. Munkahelyén találkozott Marikával is, akivel együtt szeretett volna megöregedni. Szinte végig a fahasználattal foglalkozott, ami ennél az erdészethnél a fafajösszetételnek és a terepviszonyoknak köszönhetően nem volt egyszerű. Abban az időben, amikor a bükkösök jó részét még tarvágások üzemmódban kezelték, Letenyén meghatározó volt a természetes felújítás. Több száz hektár fiatalos és annál már kicsit idősebb bükkös dicséri gondos munkáját.

Az erdészethnél végigjárta a ranglétrát. Fahasználati műszaki vezető, ágazatvezető, erdészeti igazgató-helyettes és erdészeti

igazgató munkakörökben is megállta a helyét, következetességével, szaktudásával kivívta kollégái tiszteletét. Nem kis részben az ő munkája alapozta meg, hogy a Letenyei Erdészeth nem csak a szűkebb környezetben emlegetik a legjobbak között. Szeretett vadászni is, de akkor sem az eredmény hajszolása volt a célja, olyankor is az erdő rezdüléseit figyelte. Aki vadászik, bemegy olyan helyekre is, ahová épeszű ember nem biztos.

Amikor nyugdíjba készült, megkérdeztem, hogy nem akar-e még erdészeti igazgató maradni, de azt válaszolta: „Tele van a temető majdnem nyugdíjba vonult emberekkel.” Ő még sok békés évet szeretne. Sajnos csak szűk fél év adódott meg neki, aztán jött a hír a súlyos betegségéről.

Nem telt el egy év, és már nincs közöttünk. Annyi szép emléket hagyott hátra, hogy még jó pár évig velünk marad, sok mindenről eszünkbe fog jutni. Kedvenc erdejét járva meglátunk egy-egy hagyásfát, ami az ő kérésére maradt a helyén, vagy felöltik, hogy mosolyogva megjelent egy nyiladékon, mert végre meglátta a nagy kant, és még rengeteg dolog idézi fel a szerencsét, hogy

ismerhettük őt.

Drága Jenő kollégánk emlékét megőrizzük, embersége, szakmaszeretete példaként szolgál mindannyiunk számára! Nyugodj békében! Isten veled!

Gyergyák Lajos erdészeti igazgató

SZOBORAVATÓ SOPRONBAN

Dr. Herpay Imre, az Országos Erdészeti Egyesület (OEE) volt elnöke emlékére avattak szobrot Sopronban 2021. szeptember 7-én. Erdőmérnökként a magyar erdészeth meghatározó alakja és mint színes egyéniség, úttörője volt annak a folyamatnak, amelynek eredményeként napjainkra az erdőgazdálkodás szerves része lett a természetvédelem, az ökoturizmus, a klímavédelem és az egészségvédelem. A szobor a Soproni Egyetem néhány korábbi évfolyamának ötlete alapján, közadakozásból létesült.

Dr. Herpay Imre erdőmérnöki oklevelét 1949-ben szerezte meg Sopronban. Ezt követően 1950-ig a MÁV Pécsi Osztálymérnökségén szakaszmérnökként dolgozott, majd 1950-ben és 1951-ben Pécsen erdőrendezőként tevékenykedett. 1951-ben tanársegédi kinevezést kapott az Agrártudományi Egyetem Erdőmérnöki Karának Erdőfeltárási és Gépesítési Tanszékére, Sopronba. Ettől kezdve ott, illetve a jogutód intézményeknél dolgozott egyre magasabb beosztásokban. Kiemelkedő oktatómunkája és széles körű tudományszervezési tevékenysége révén 1978 és 1984 között két ciklusban volt az Erdőmérnöki Kar dékánja. Közreműködött az ERFATERV Talajmechanikai Laboratóriumának létrehozásában. Minisztériumi kutatási megbízás alapján éveken keresztül irányította a mezőgazdasági utak és úthálózatok fejlesztésére irányuló kutatásokat. A IUFRO „Erdészeti útépités” munkacsoportjának több éven át témavezetője, a „Fa szállítása” munkacsoportnak társelnöke volt. Számos kitüntetés közül kiemelendő a Bedő-díj, a Munka Érdemrend arany fokozata, valamint a Bernhard-Edouard Fernow-plakett. A Soproni Egyetem tiszteletbeli doktora.

(Forrás: AM Sajtóiroda, SopronMédia, Oee.hu)

FOTÓ: ROSTA GYULA

Vadkárelhárítás, terítékadatok...

A Zalaerdő Zrt. négy önálló kódszámú, összesen 65.150 hektár nagyságú vadászterületen végez vadgazdálkodási tevékenységet. Az erdőgazdaság vadgazdálkodási ágazatában meghatározó időszak a szeptember, mert a bérvadászati árbevétel jelentős része e hónapban keletkezik. A hivatásos vadászok éves munkáinak nagy hányada a szeptemberi eredményes szarvasvadászat feltételeinek megteremtésére irányul.

A társaság vadászati szakemberei minden évben értekezletet tartanak, amelyre idén augusztus hónap utolsó napján került sor. A szakmai rendezvényt Rosta Gyula vezérigazgató nyitotta meg, s köszöntötte a megjelent erdészeti igazgatókat, műszaki vezetőket és kerületvezető vadászokat, majd részletesen ismertette az „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás előkészületeit, az ennek kapcsán végzett erdőgazdasági feladatokat, továbbá beszámolt az ágazat rendszeres és újabb teendőiről.

A szakmai rendezvény meghívott előadója Buzánszky Láng Mónika, az Öreglaki Vadfeldolgozó Kft. ügyvezető igazgatója volt. A hat dunántúli erdőgazdaság tulajdonában lévő gazdasági társaság második legnagyobb tulajdonosa a Zalaerdő Zrt. A tulajdonosi körön felül a kft. további erdőgazdaságoktól, valamint vadásztársaságoktól vásárol fel lött nagyvadat. A Somogy megyei telepen évente mintegy 1800 tonna vadat dolgoznak fel, ennek nagyobb részét a szeptembertől februárig terjedő időszakban. A vadfeldolgozó termékeinek zömét külföldön értékesítik. A cégvezető beszélt a vadátvétel során tapasztaltokról.

Ezt követően Kreiner Roland vezérigazgató-helyettes, termelési igazgató tartott tájékoztatót az erdei vadkárelhárító kerítések létesítésével, üzemeltetésével és bontásával kapcsolatosan. Szakmai elvárás, hogy a funkciójukat betöltött stabil kerítések lebontásra kerüljenek, a meglévő kerítések megfelelő állapotban legyenek. Az Agrárminisztérium Erdőkért Felelős Államtitkársága 2021-től kezdődően a tájegységi fővadászok bevonásával az erdőgazdaságok illetékes gazdálkodási egységeinek közreműködésével terepi ellenőrzésekkel kíván meggyőződni a vadkárelhárító kerítések műszaki állapotáról. Az idei ellenőrzések tárgyév nyarán megtörténtek.

A szakmai rendezvény Páll Tamás vadászati felügyelő előadásával folytatódott. A szakember részletesen ismertette az 1970 óta rögzített terítékadatokat. Kiemelte, hogy a tavalyi, 2020/2021. vadászati évben az eddigi legnagyobb, 6700 darabszámot meghaladó nagyvadat ejtettek el az erdőgazdasági vadászterületeken. A felügyelő elemezte az ágazat bevételeinek alakulását és a költségfelhasználást. Tájékoztatta a szakmai rendezvény résztvevőit, hogy ok-

tóber 8-án 14 órakor lesz Szentpéterföldén a huszadik trófeaszemle, amelyről a társaság ismét katalógust szeretne kiadni. A felügyelő kitért a vadfeldolgozó felvásárlási árainak változására, a löttvad-aprócikk értékesítésére, valamint a vadászati árjegyzék módosítására. Páll Tamás beszámolt a hivatásos vadászok országos versenyéről, amelyen Göncz Róbert kollégánk, a Lenti Erdészet hivatásos vadásza képviselte meggyenket.

Ernszt Tamás vadászati és halászati előadó elsőként a vadászati jogszabályok változásairól és a módosított trófeabírálati előírásokról tartott ismertetőt. Az előadó részletesen beszámolt az afrikai sertéspesztis (ASP) magyarországi terjedéséről, a hatályos állategészségügyi intézkedésekről és előírásokról, ennek megvalósítására irányuló vadgazdálkodói feladatokról. A vad-disznóállomány hasznosításának tavalyi, és a mostani vadászati év eltelt időszakának elemzését követően a vadászati szakemberek az aranykakas terjedéséről és az idei esztendőben tapasztalt jelentős mezőgazdasági terményár emelkedéséről hallottak tájékoztatót.

Az értekezlet zárásakor Rosta Gyula vezérigazgató felhívta a figyelmet a nagyvadállomány szakmai szempontok szerinti hasznosítására, a válogatóvadászat, a se-

Legjelentősebb vadfajunk a világhírű gímszarvas.

lejtezési feladatok elvégzésére. Az elmúlt esztendő tapasztalata alapján szükséges, hogy az ágazat a takarmányszükségletnek minél nagyobb részét saját termelés révén biztosítsa. A vezérigazgató kitért a mezőgazdasági területek vadkármegelőzésének fontosságára, továbbá a vadászati szerződéskötések eljárásrendjére. A minőségi vadászati szolgáltatáshoz elengedhetetlen, hogy a vadászházak felújítása a jövőben folytatódjon.

Ernszt Tamás
vadászati és halászati előadó

Csökkenteni kell a vaddisznóállományt.

FOTÓK: MOLNÁR ISTVÁN

„Ilyen minőségű tölgyrönk, mint itt,

Az egy cégcsoporthoz tartozó, 100 százaléban magyar tulajdonú Edelholz Kft. és a Szalai Fafeldolgozó és Kereskedelmi Kft. ügyvezetőjével, Seres Szabolccsal, a cégalapító Szalai József unokájával új rovatunk kapcsán beszélgettünk. A Szalai Kft. hosszú évek óta üzleti partnere a Zalaerdő Zrt.-nek. Fűrészárut közel húsz éve vásárolnak tőlünk, rönköket pedig valamivel több, mint tíz éve.

A KEZDETEKTŐL

– Nagypám unszolására kezdtem el a külker után a faipari tanulmányaimat, mert azt mondta: „Az egy dolog, fiam, hogy kereskedni tudsz majd, na de, érteni is kell ahhoz, amit csinálsz.” Igaza volt. Egy év közgazdasági pályafutás után, azzal párhuzamosan elkezdtem a faipart, aztán a közgázt már levelezőn fejeztem be. Nagypa 69 éves korában vásárolta meg a céget, mindig is célutadatos, előrelátó szakember volt, a mai napig hallgatunk a tanácsaira, mert mindez még 96 évesen is igaz rá.

A kis fűrészüzem, amelyet Szalai József megvásárolt a tsz-tól 1993-ban, 2,8 hektáros területen állt, háború sújtotta övezethez hasonlatos állapotok uralkodtak, hihetetlen mennyiségű szeméttől kellett megszabadítani.

– Nagypám egyéni vállalkozóként kezdte. Az Őrségben található fenyőrönköket vásárolta fel, azokat dolgozta fel épületfának, később pedig az asztalosipar számára szélezetlen fűrészárúnak. Az első

folytán kapcsolatba kerültünk európai ablakfrízgyártókkal, tömörfa padló-gyártókkal, akiknek félkész termékeket kezdtünk el gyártani. Ez annak is köszönhető, hogy 2002-ben az első Széchenyi-terv idején állami támogatásból tudtunk finanszírozni egy komplex gépsort, amely alkalmas volt gyalult, illetve részben ragasztott termékek előállítására.

Mielőtt a cég a padlóburkolatok gyártásában találta volna meg legfőbb tevékenységét, próbálkoztak táblásított lapok, ablaktömbök és félkész padlóburkolatok gyártásával is.

– Teljes késztermékekkel 2005-től foglalkozunk, azóta, hogy az Edelholz Kft. megalakult. A Szalai Kft. gyárt felületkezelés nélküli állapotig, az Edelholz Kft. végzi a termékek felületkezelését, komissziózását, komplett értékesítést és marketingtevékenységét – a két kft. közös, zalalövői telephelyén, most már több, mint 10 hektáron.

TERMÉKEK

A magyar erdőgazdálkodásból származó, minőségi padlók, bútorok, fal- és teraszburkolatok hazai gyártójaként az Edelholz Kft. mindig a prémium minőségre törekszik. Az egyik prémiumtermékük a kastélypadló, ami 27 mm vastag tömörfa padló, 24 centimétertől egészen 40 centiméter szélességű lehet, hosszúsága 4–6 méter.

– Évek hosszú tapasztalata mondatja azt velem, hogy – csakúgy mint a kalocsai fűszerpaprika-örleményt, a makói hagymát vagy a pálinkát – a magyar tölgyet is a hungarikumok közé kellene sorolni, mert ilyen minőségű tölgyrönk, mint itt, Magyarországon, másutt nincsen. A magyar tölgy mézszárga színe, struktúrája egyedülálló a világon, és ezekből az alapanyagokból padlóburkolatokat gyártani természetes natúr színekben, az maga a csoda.

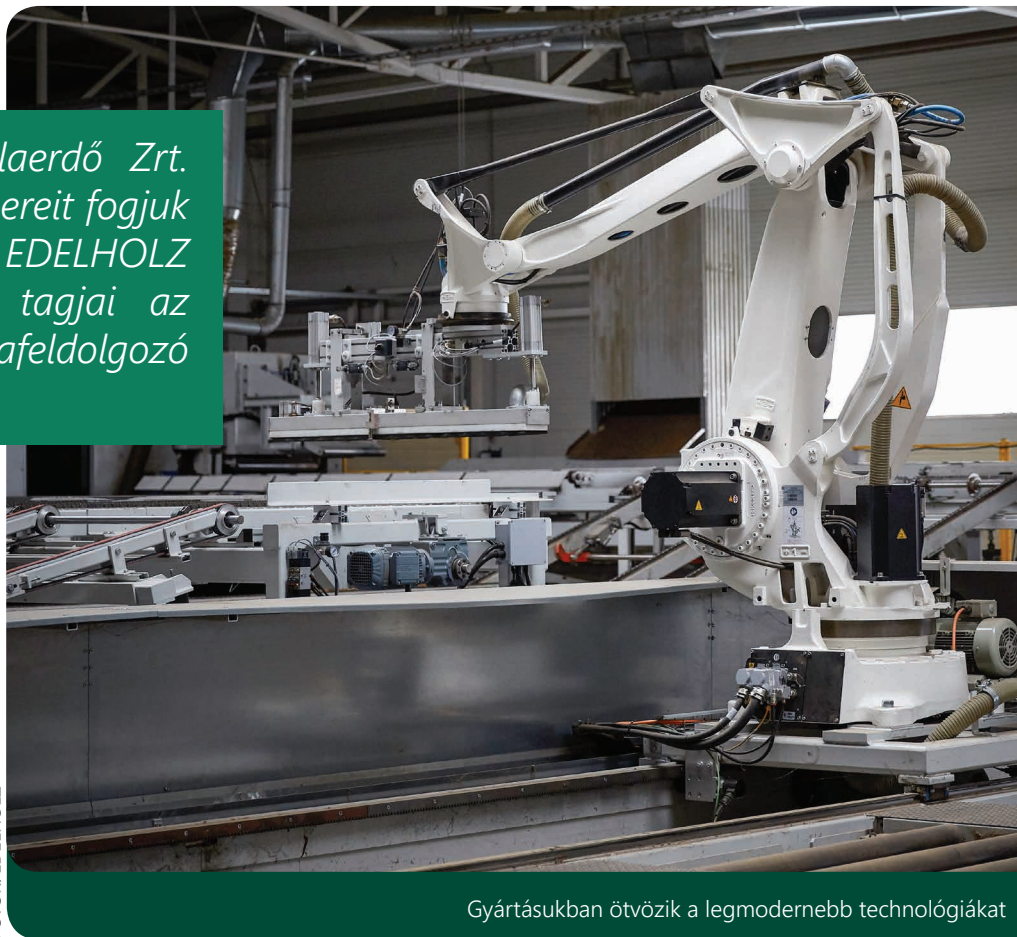
Céljuk – amellet, hogy a tölgy évszadzadokra visszanyúló nemességét, eredetiségét és rajzolatbéli gazdagságát továbbörökítsék – az, hogy Magyarországon fejlesszék az értékesítést. Jelenleg egész Európába szállítanak, nagyjából 75 százalék az export, 25 százalék a belföldi értékesítés.

Új rovatunkban a Zalaerdő Zrt. meghatározó üzleti partnereit fogjuk bemutatni, elsőként az EDELHOLZ cégcsoportot, amelynek tagjai az Edelholz Kft. és a Szalai Fafeldolgozó és Kereskedelmi Kft.

két szárítókamra 1996-ban létesült, innen-től fogva már szárítva is tudta értékesíteni a minőségi fenyő fűrészárut a gyártók felé. A következő kamrát 1999-ben – már a kft. élén – építtette, ekkor már 240 m³-es szárítókamracapacitás állt rendelkezésre.

Az egyre növekvő sikereknek majdnem gátat vetett az országba beáramló olcsó fenyőanyag, de Szalai József ésszerű gondolkodásának és jó meglátásainak köszönhetően a kft. irányt váltott. Elkezdtek kis mennyiségben keményfát felvásárolni, és szépen lassan áttértek a keményfa-, főként a tölgyfeldolgozásra.

– A kétezres évek elején – részben a privatizáció miatt – megint választott el állított minket a sors. Szerencsés véletlen

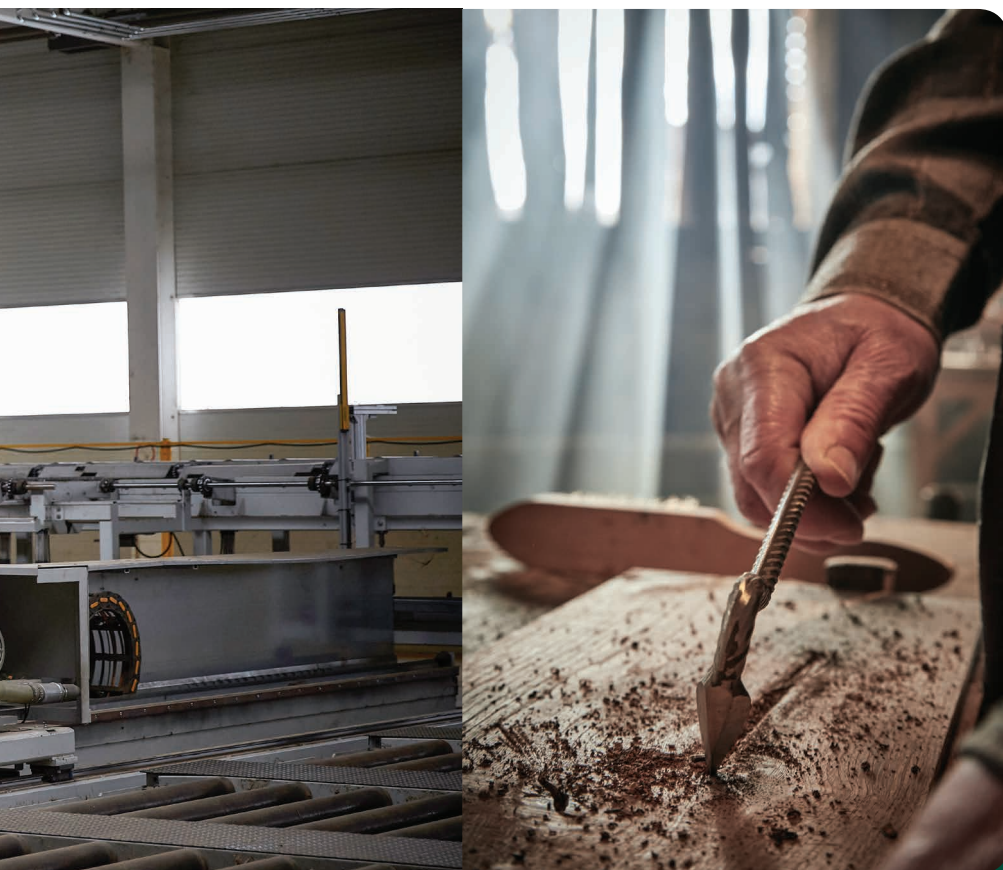
Gyártásukban ötvözik a legmodernebb technológiákat

FOTÓK: EDELHOLZ

Magyarországon, másutt nincsen..."

Nemes és időtálló – ez a két tulajdonság a magyar tölgy ismérve.

asztalosmestereik több évtizedes tapasztalatával.

1993 – ALAPÍTÁS

Szalai József megalapítja a vállalkozást. A Zalaövön 3 hektárnyi területen, 11 munkatárssal megteremtett cég fő profilja: fenyőfélék feldolgozása, épületfa, tetőgerenda és fűrészáru magyarországi értékesítése.

2000 – FEJLŐDÉS ÉS ELISMERTSÉG

A cég profilja a keménylombos fák feldolgozására vált át.

2007 – AZ EDELHOLZ MÁRKA MEGSZÜLETÉSE

Megszületnek ez első, teljes egészében saját gyártású, nemzetközi piacra készülő svédpadlók.

2009 – DEBÜTÁLÁS A MAGYAR PIACON IS

Az EDELHOLZ első alkalommal mutatkozik be a hazai piac nagyközönségének saját fejlesztésű és gyártású fapadlóival.

2010–2013 – AZ INTENZÍV FEJLŐDÉS IDŐSZAKA

A három év alatt 4000 m² üzemterülettel bővülő vállalat megnyitja első hivatalos bemutatótermeit.

2014 – BEMUTATKOZIK A TRIPLEX PRÉMIUM FAPADLÓ

Bevezetik a kompromisszummentes, padlófűtés mellé is alkalmazható TRIPLEX fapadlót, 3 rétegű tölgy felépítéssel.

2014 – 1 MILLIÓ M²

Alig 8 évvel az első m² fapadló elkészítése után, átlépik az 1 millió m² legyártott padló mérföldkövét.

2016 – ROBOTIZÁCIÓ

Egyedileg tervezett, ipari robottechnológiát helyeznek üzembe a magas minőségbiztosítás érdekében. A fapadlók felületkezelése továbbra is manuális marad, hogy padloik egyediségét megőrizték.

2019 – 2 MILLIÓ M²

Immár csak 3 évet vett igénybe az újabb 1 millió m² fapadló legyártása.

2020 – ÖKOTUDATOSAN A JÖVŐBE TEKINTVE

15 szárítókamra, 12.000 m²-nyi gyártócsarnok-terület.

Jelenleg cégcsoport szinten

180–200 FŐT FOGLALKOZTATNAK,
15–17 EZER KÖBMÉTER FÁT

dolgoznak fel éves szinten.

FOTÓ: MICHALICZ BALÁZS

A nyolc kilométeres túrán mindenki kellemesen elfáradt.

Murafölde Családi Nap Kistolmácson

Szeptember 4. Kistolmácson a családokról szólt: a Murafölde Családi Nap gyerekbarát programjai között a Zalaerdő Zrt. is képviseltette magát. Horgászverseny, erdei túra, bemutatók és erdei vasutas utazás várták az érdeklődőket.

A családi nap legkorábban kezdődő programja a horgászverseny volt. A versenyre nevező felnőtt és gyermek horgászok Kistolmácson köszöntötték a napkelte, s gyönyörködtek a reggeli napfényben tündöklő tóban, amelyről lassan szállt fel a sejtelmes pára. A háromórás verseny során egy darab, egyágú horoggal szerelt horgászkeszszéggel versenyeztek a horgászok. Gyermek kategóriában harmadik helyezést ért el *Tóth Boldizsár*, második lett *Godinek Balázs*, az első helyen pedig *Godinek Gábor* végzett. A felnőtt horgászok közül harmadik lett *Domonkos Ádám*, második helyezést ért el *Godinek Szabolcs*, az első helyezést pedig az a horvát nemzetiségű

Darko Bockaj lett, aki összesen 153 darab halat fogott a verseny során, aminek össz-súlya 5,85 kilogramm volt.

A kívül vasúti vagon, belül tanterem oktatókocsi reggeltől délutánig várta az érdeklődő családokat különféle foglalkoztatójátékokkal és az erdei életközösségekhez köthető feladatokkal. Bár az erdei iskolai foglalkozás leginkább az erdőben szemléletes, az oktatókocsival mégis sikerült szó szerint közelebb hozni egy kicsit a természeti környezetünkből a gyerekek számára. A gőzös járat indulására várva lehetőség volt benézni hozzánk és megismerkedni az állatnyomokkal, gombákkal, rovarokkal, kézbe lehetett venni szarvas- és őzágancsot, aki pedig egy kis kihívásra vágyott, nekiveselkedhetett a növényes-állatos témájú kirakóinknak, vagy a vakon történő természetfelismerésnek.

Az izgalmas szemléltetőeszközök és játékok célja az erdőlakó élőlények és a közöttük lévő kapcsolatrendszerek bemutatása volt közérthető módon, a gyerekek számára befogadható formában. Nem csak a fiatalok, de a felnőttek is bekapcsolódtak

a foglalkozásba, hiszen mindegyik korosztály számára tud újdonságokat tartogatni egy erdei iskolai program.

Kísérőprogramként nem csak horgászni lehetett, illetve szemügyre venni az oktatókocsit. A Kistolmács és Bázakerettye közti vonalon közlekedtek erdei vasutas járataink, illetve a kirándulni vágyóknak vezetett túrát szerveztük Kistolmács és a Budafai Arborétum között. A 8 kilométeres útra vállalkozó csapat tagjai érdekes információkat kaptak a környék természeti értékeiről szakavatott vezetés keretein belül. A közepesen nehéz terepet nem csak gyakorlott, hanem lelkes amatőr túrázók is kipróbálhatták, legyen az gyerekes család vagy kutyás társaság.

Reméljük, hogy programjaink hozzájárultak az esemény programkínálatának vonzóbbá tételéhez, és hogy a szabadidő eltöltésén felül a környezeti nevelés és a természetben eltöltött értékes idő fontosságára is fel tudtuk hívni a figyelmet.

Erszt Tamás
vadászati és halászati előadó
Nyirádi Ivett
erdei iskolai vezető

FOTÓ: SERES PÉTER

Megemlékezés Soholláron

A 2021-es évben a megyei vadásznapot ugyan nélkülöznünk kellett, de az annak keretében hagyománnyá vált megemlékezéseket megtartottuk. *Dr. Nádor László* az Országos Magyar Vadászkamara Zala Megyei Területi Szervezete, *Pálkás Róbert* a Zala Megyei Vadászszövetség és *Rosta Gyula* vezérigazgató a Zalaerdő Zrt. nevében koszorút helyeztek el a milicentenárius emlékére állított kopjafáknál, majd a résztvevők megemlékeztek az elmúlt években elhunyt vadásztársakról. Az idei évben *dr. Fatalin Gyula* és *Varga Ernő* neve került fel az Emlékfára. A névtáblákat *Gyórvári Attila*, az Országos Magyar Vadászkamara Zala Megyei Területi Szervezetének titkára szegezte fel.

Idővonal helyett kilométerek

Ötödik alkalommal indult az Országos Erdészeti Egyesület szervezésében az Erdei Vándortábor Program 2021 nyarán. Idén csatlakozott a táborok helyszíneihez a Zalaerdő Zrt. egy különleges útvonallal, ahol a diákok nem csak gyalogos túrákon, hanem a Murán evezve vízi túrákon is részt vehettek.

A program népszerűségét jól mutatja, hogy a meghirdetett nyolc tábori időpontot a januári kiírás napján lefoglalták a lelkes pedagógusok, akik már korábban mindannyian jártak másik erdei vándortáborban, és részt vettek túravezető-képzésen is.

A Dél-Zala néven meghirdetett útvonalra hétfőnként érkeztek a csoportok. Miután a diákok beköltöztek a Csömödéri Turistaszállóba, az első program a Zakatoló Erdészeti Erdei Iskola „bunker-túrája” volt, ahol az erdei iskolai foglalkozás mellett a Déli Védelmi Vonal különleges építményeibe is bepillantottak a gyerekek. Innen a túra Pákára folytatódott, ahol Öveges József emlékházát

mint 20 kilométeres gyaloglás várt rájuk. Annak ellenére, hogy az idei nyár igazán meleg időt hozott, minden csoport teljesítette a legalább 17 kilométeres távot.

Szerdánként a Csömödéri Állami Erdei Vasút menetrend szerinti járatával indultak el a táborozók Bázakerettyére, ahol strandolhattak, mielőtt elsétáltak a Budafai Arborétumban felállított nomád táborhelyre. Itt bejárhatták az arborétum ösvényeit, játszhattak, és akár csillaghullásban is gyönyörködhetnek.

A katonai sátrakban, tábori ágyakon töltött éjszaka után busszal utaztak a csoportok Letenyére, majd innen raftingcsónakokkal evezve jutottak el Molnáribá, a Murai Rafting Vízitúra Egyesület által szervezett program részeként. Pénteken Órtilosig folytatódott a vízitúra, ahonnan vonattal és gyalogosan jutottak vissza a molnári táborhelyig. Szombaton újabb gyalogos túra és fazekasfoglalkozás várt a résztvevőkre, így vasárnap élményekben gazdag hét után indultak haza a diákok.

A résztvevők ismerkedtek az erdők és vizek természeti és kulturális kincsei mellett a környezettudatos életmóddal, miközben a közös programokon egyre jobban megismerték egymást. Jó volt látni,

tész Szabolcs kerületvezető erdésznek és munkatársainak, valamint a csoportok étkeztetését biztosító pákai Park Vendéglő alkalmazottainak és a Budafai Vadászház gondnokaként dolgozó Horváth Brigittának és segítőinek lelkiismeretes munkáját.

A januárban kezdődött szervezésnek köszönhetően sok pozitív visszajelzéssel, majdnem 180 résztvevővel zárult az első vándortáboroszezon, amit remélem, még sok követ.

Molnárné Vitális Anikó,
a vándortábor útvonal felelőse

RÖVIDHÍREK

KÖZÖS STAND, KÖZÖS HONLAP, ÚJ APPLIKÁCIÓ

Állami erdőgazdaságok
a Vadászati Világkiállításon

A 2021. szeptember 25-én megnyílt „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállításon az állami erdőgazdaságok közös standon, az A pavilon 204B kiállítóterében mutatkoznak be. Részletes információk az újonnan indított erdogazdasagok.hu oldalon érhetőek el, ahol a kiállítás teljes körű megtekintéséhez szükséges Élményerdő applikációt is le lehet tölteni. A kiállítás kiterjesztett valóság (AR) és virtuális megjelenés (VR) valóságos élményével, audiovizuális élményszobával, 3D videotechnikával várja az érdeklődőket október 14-ig. (erdogazdasagok.hu)

ERDŐVARÁZS – „FÁTÓL-Z-IG”

Az állami erdőgazdaságok idén a Hungexpóra költöztetik a magyar erdők izgalmas világát 2021. szeptember 25. és október 14. között, a Vadászati Világkiállítás keretein belül. Az V. Erdővarázs alkalmával erdész szakemberek nyolc témában tartanak bemutatókat egy-egy fontos erdészeti tevékenységi terület megismeréséhez. Tematikusan kialakított ösvényen a fiatalokat változatos erdei programokkal, játékos feladatokkal, kézműves foglalkozásokkal és az Országos Erdészeti Egyesület ismeretterjesztő kampányaiból összeállított állandó kiállítással várják. A látogatók választ kaphatnak egyebek mellett arra, hogy mit lehet megenni az erdő kincsei közül, mi a szerepe az erdőknek a klímaváltozás elleni küzdelemben, mit jelent az örökzöld gazdálkodás, mennyi embernek ad munkát az erdő... (oe.hu)

A Körmend környéki csapat Baranyai Sándor túravezetővel gyűjtötte a kilométereket Zalában.

nézték meg, és néhány kísérletet ki is próbáltak a diákok.

Keddenként indult a nagy túra, ahol a pedagógusok dönthették el, hogy a Véte-mi Ósbükköst vagy Szécsisziget nevezetességeit keresik fel. Több olyan elszánt csapat is akadt, akik mindkét helyszínt szerették volna felkeresni, még akkor is, ha így több

ahogy a diákok egymást segítve, lelkesítve hagyták maguk mögött a kilométereket, és élmény volt találkozni olyan tanárokkal, akik közül jó páran több hasonló táborba is elviszik tanítványaikat a nyár során.

Ezúton is szeretném megköszönni a táborhely kiépítésében, a program lebonyolításában nyújtott segítséget Ker-

„Világutazóból” kerületvezető erdész

Fiatalon bejárta Kelet-Európát, gyermekei az erdő sokszínűsége mellett nőttek fel, és kedvenc zenekara az East, ahol olyan neves zenészek fordultak meg, mint Takáts Tamás, Szakcsi-Lakatos Béla és Dorozsmai Péter. Kertész Ferenc, a Nagykanizsai Erdészet kerületvezető erdésze az életéről mesélt.

Ferenc Budapesten a X. kerületben, Kőbányán született, és Tápióságban lakott gyerekkorában. Az általános iskolát is a főváros melletti kis falucskában végezte el. Édesapja és nagyapja is cipésmester volt, nagyapja szíjgyártóként dolgozott a Zala-erdő jogelődjénél.

– Nagypapám volt az erdőgazdaságnál a szíjgyártó, amikor még lovakkal végeztek a munkák nagy részét. Ahol nemrég a Kiskakas Étterem működött, akkoriban ott voltak a műhelyek: a bognár-, a szíjgyártó- és az asztalosműhely. Jártam ott is, de inkább az erdőt bújtam állandóan, és mindent elolvastam, ami az erdőről szólt. Fekete István regényeit nagyon szerettem.

Az általános iskola után az akkori szegedi Kiss Ferenc Szakközépiskolába járt, 1977-ben érettségizett, és még az év szeptember 1-jén kezdett a Zefagnál, a Zalakomári Erdészetnél.

– Hat hónapot dolgoztam műszaki gyakornokként, utána közel másfél évig mint beosztott erdész. Éppen húsz évesen nevezték ki kerületvezető erdésznek a mostani Szentháromság kerületbe 1979. szeptember 1-jén. Ebben az évben nősültem, feleségemmel, Margittal együtt költöztünk az erdészházba. A gyerekeim ott születtek, Feri '81-ben, Eszti '84-ben; ott nőttek fel. Mondhatom, hogy életünk

legszebb tíz évét ott töltöttük. A gyerekek a környező erdők minden szegletét ismerték, tudták, melyik út merre vezet, milyen vadgyümölcsöt ehetnek meg...

Tíz év után kerületet cseréltek Sánta István kollégával, aki akkor Alsónyíres kerületet vezetett. Ferenc Bajcsán, István Murakeresztúron építkezett, így mindkettejüknek jól jött a csere.

– Alsónyírest 1989 óta vezetem, közben – Gráczi Elemér nyugdíjba vonulása után – megkaptam Bajcsa kerület nagyjából felét, így jelenleg 40 hektár híján 1000 hektáros a kerületem. Tartozik hozzá egy 8 hektáros karácsonyfatelep, és az erdészet egyik legforgalmasabb rakodója. A Kani-zsai-homokvidék része, három település határolja: Szepetnek, Nagykanizsa kiskani-zsai városrésze és Bajcsa. Sajnos évtizedek küzdelmét jelentette itt a pajorkár, számos

kísérlet után – amelyek közül többet Bodor György kezdeményezett – sikerült a problémát orvosolni a csöves ültetési technológiával, ami nagyjából 2003 óta működik az erdészetnél. A cserebogár pajorka jóformán minden fő fafajunkat szereti, a kocsányos tölgyet, az erdei fenyőt, a dióféléket talán nem annyira. Korábban volt olyan 25 éves erdősítésem, amit nem tudtam átadni, ma a 7–8 éves erdőrészeket általában gond nélkül sikerül.

A szúkár szintén érintette a kerületet, a közel 60 hektár lucosból mára alig maradt Alsónyíresben.

Ferenc életében mindig is óriási szerepet töltöttek be a háziállatok: disznók és lovak, libák és kacsák – megannyi jószággal foglalkozott, mielőtt Bajcsára költöztek. Közben karácsonyfákat is termesztett.

– Most van egy kis szőlőm, gyümölcsösöm,

borászodom, de egy kevés karácsonyfát is nevelek még.

Szabadidejében legszívesebben unokáival játszik, strandol, kirándul. Eszternek egy kislánya van, fiának, Ferencnek pedig egy fia, két kislánya, és most ősszel születik a harmadik leányzó, akit már nagyon vár a család.

Még diákkorában igazi világutazó volt, szívesen emlékszik vissza ezekre az időkre is.

– Végigcsavarogtuk egész Európát, ahova lehetett menni a berlini faltól errefelé, mindenhol voltam hátizsákkal, stoppal: Romániában, Bulgáriában, Lengyelországban... Amikor elfogyott a pénzünk, elmentünk dolgozni. Bulgáriában uborkát szedtünk, Lengyelországban kertet ástunk, mikor milyen feladatot találtunk. Kempingben aludtunk, de azokba is legtöbbször belőgtünk, hogy ne kelljen fizetni érte. Talán ebből az időből maradt meg, hogy nagyon szeretem a verseket, a költészetet és a festészetet is. Egy ideig festegettem is, de aztán ez elmaradt.

Kertész Ferenc Bodrogi Gyulával.

„Itt érzem jól magam, csend, nyugalom és béke van...”

Már fiatalon komoly feladatokat látott el, több embert bíztak rá, és mai napig mindene az erdő. Sánta Istvánnal, a Szentháromság kerület kerületvezető erdészével beszélgettünk.

István Murakeresztúron született 1959 augusztusában. Édesapja a MÁV-nál, édesanyja – a háztartásbeli évek után – több mint tíz évig az erdőgazdaságnál dolgozott. Feleségével, Erikával 1983-ban házasodtak össze, és még abban az évben megszületett első gyermekük, János, majd 1984-ben Szabolcs.

Az általános iskolát is Murakeresztúron járta ki, majd Középrigócra került szakmunkásképzőbe, onnan Szegedre vezetett

került vágásvezető pozícióba. Az első nagy váltás 1982-ben jött.

– Megüresedett az obornaki kerület, így ott folytattam a munkát erdőművelőként, oda is költöztem. Az első időszakban feleségemmel együtt a vadászház gondnoki feladatait is elláttuk. Rá egy évre megalakult a kerületcsoport-rendszer, amelynek keretében csoportirányító lettem – akkor a legfiatalabb. Nagy kihívásokkal néztem szembe, de ez idő alatt számottevő tudáshoz jutottam. Egzótást telepítettem, karácsonyfatelepet hoztam létre – az évi 10–15 ezer köbméter fakitermelés mellett. Előfordult, hogy egyszerre nyolc brigádom volt, és közel száz ember dolgozott a kezem alatt.

Öt év Obornakon töltött idő után a Nagykanizsai Déli Erdészethoz folytatta a munkáját, házat vett Murakeresztúron. Kerületvezetőként Alsónyíresbe került Kálo-

így most nagyjából 950 hektárt kell bejárnom, ami elég nagy, még úgy is, hogy a kerületben lakom. Kiköltöztem a faluból, vissza az erdőbe, mert itt érzem jól magam, csend, nyugalom és béke van...

Hosszú évek óta komoly problémát okoz a cserebogárpajor. Megannyi kísérlet után a csöves ültetési technológiával sikerült megálljt parancsolni a károsítónak, köszönhetően a Babics István és Vízvári Ottó erdőmérnökök által kidolgozott eljárásnak.

– Sok kísérletet vittünk véghez az évek során, jelenleg is csiszolgatunk a technológián. Idén kezdtem meg a műanyag csövek helyett a lebomló papírcsővekkel az ültetést. Ha ezek legalább három évig bírják, akkor jelentősen tudjuk csökkenteni az erdőművelési költségeket.

Ritka pillanat, amikor István nem dolgozik, olyankor szívesen tölti idejét a

Sánta István családjának körében.

az útja a szakközépiskolába, az erdőszaktanúsági végzettséget pedig Sopronban szerezte meg 1981-ben. Közben már dolgozott a Nagykanizsai Déli Erdészethoz 1976 és 1979 között fizikai állományban. Számos feladata volt a csemetékertben és a fakitermelések során, a kézi és a gépi kitermeléseknél. Gyakornokként 1979-től a Bánokszentgyörgyi Erdészeti Kollektíváját erősítette, majd egy évvel később be kellett vonulnia katonának. Leszerelés után kérte az áthelyezését, mert szeretett volna közelebb lenni az otthonához, így 1981 végén a Nagykanizsai Északi Erdészethez

vics József helyére, majd két év után kerületet cseréltek Kertész Ferencsel.

– Akkor még Murakeresztúr kerületnek hívtuk, később Szentháromság lett a neve, azóta itt vagyok.

A kerület a Kanizsai-homokvidékhez tartozik, hat község határolja: Miklósfá, Belezna, Murakeresztúr, Molnári, Fityeház, Szepetnek.

– Ezek közül eredetileg csak Murakeresztúr és Belezna tartozott a kerülethez, illetve Semjénháza, amely a kárpótlás során más-hova került. Az átszervezésekkor kaptam Szaplányos, illetve Bajcsa kerületekből is.

családjával, unokáival, vagy rejtvényt fejt. Hétvégente sokat időzik a család Csokonaviasontán. A háziállatok is nagy szerepet töltenek be az életében.

– Mindig is volt nálunk baromfi és disznó, korábban lovakat is tartottam. Most két házörző, egy kaukázusi farkasölő és egy kúvasz vigyázza minden léptünket és a házat. Egyébként közel húsz éve vannak méheink is, tíz éve nagyjából száz család. Velük leginkább a feleségem foglalkozik. Amikor tudok, besegítek, de mivel az erdőn is össze- és tavasszal van a legtöbb tennivaló, ezért csak ritkán jut időm a méhekre.

Erdőművelési kihívások

VÁLTOZÓ FAJAJ- ÉS ÁLLOMÁNY-ÖSSZETÉTELÉRŐL, ÚJ TECHNOLÓGIÁK SZÜKSÉGESSÉGÉRŐL
A BÁNOKSZENTGYÖRGYI ERDÉSZET ERDŐMŰVELÉSI TEVÉKENYSÉGE KAPCSÁN

A Bánokszentgyörgyi Erdészet területe 10.021 hektár. Az erdészet területének közel fele (4545 hektár) Natura 2000-es besorolású („része a hálózatnak”), 2401 hektáron pedig ez Natura 2000 elsődleges rendeltetést is jelent. Mintegy 440 hektárnyi erdőnk az örökzöldet megcélzó átmeneti üzem mód besorolású, úgy, hogy abból 106 hektár nem része a Natura 2000 hálózatnak.

Erdőfelújítási kötelezettség alatt áll 1280 hektár, mindez 198 erdőrészletben, átlagosan 6,5 hektáron. A felújítási kötelezettség alá vont területen 1172 hektáron a természetességi mutató: „természetszerű”. Fontos megjegyezni azonban, hogy ez már tartalmazza azokat az erdősítéseket is – 264 hektárt –, amelyeket mesterségesen hoztunk létre például lucfenyvesek vagy rontott erdők után. Ezenfelül az erdőrészenként akár több hektárt is kitevő, ter-

mésztes felújításokban lévő mesterséges kiegészítések (például tölgyes lábazatok felújítása ültetéssel) is itt jelennek meg.

A fenti számok alapján úgy vélhetjük, hogy a fokozatos felújítógátások előkészítésének, tervszerű ütemezésének és szakszerű végrehajtásának gyümölcse beérett, íme itt van a nagy tömegű felújult erdő, kicsit pótolgatunk, és minden nagyon szép. Nem tűnik ki azonban, hogy például a mesterséges erdősítések aránya évenként és időszakonként nagyon hullámzó. Nem szabad azt hinnünk, hogy minden – akár biológiai, akár gazdasági – körülmény változatlan maradt. Fel kell ismernünk, hogy az elmúlt évtizedekben üzemszerűen alkalmazott technológia nem tartható fenn a végtelenségig; különösen nem változatlan költségszinttel és erdeink megszokott jövedelemtermelő képességével. Vegyük sorba, hogy milyen változások történtek.

Egykorú, vágásérett bükkös erdőtömbök faanyagának kitermelése zajlott le az elmúlt évtizedekben Bucsuta, Dicse, Budnya, Gilingvölgy, Ból, Gyórerdő, Márki,

Nyírlakosa, Haraszti, Valkonya, Mereta erdészkerületekben. Helyükön ma több száz hektáros egybefüggő fiatalosok állnak; ápolási, pótlási kötelezettségekkel.

Az üzem- és erdőtervekben korábban örök változatlanként leírt klimatikus jellemzők is megváltozni látszanak, amely tény alapjaiban boríthatja fel az évszázadra tervezett fajajpolitikánkat. Az időjárási szélsőségek az egyébként szokásos erdősítési technológiák sikerességét is erősen csökkentik.

A külső tényezők változása eredményeként fajajaink önreprodukáló képessége is változik: vagy „pánikszzerű” magtermést vált ki (például bükk), vagy a termés megérlelését a fák nem tudják befejezni (például tölgyek).

Az invazív élőlények megjelenése és tömeges elterjedése az őshonos fa- és egyéb fajok által alkotott erdei életközösségek létét durván befolyásolja, akár fajok teljes eltűnését is eredményezheti. Egyéb károsítók (például kőrisfavész, amelynek okozója a *Hymenoscyphus fraxineus*) elszaporodása szintén ilyen következménnyel járhat.

A bálványfa életerejére jellemző, hogy a kefesűrű bükkös fiatalosból is képes kinőni (Valkonya).

Megvédett természetes kocsánytalan tölgy újulat nagy területen (Ból).

Szűkáros lucok helyére duglászok alá ültetett bükkök; első lépés egy állandó erdőborításhoz (Haraszti).

A nagy kézimunka-igényű erdőfelújítási ágazat különösen megsínyli a néhány év alatt fellépett munkaerőhiányt; az alacsony képesítést sem igénylő munkahelyről könnyedén váltanak a dolgozók más, jobban fizető munkahelyekre. A jogszabályi környezet változása is többnyire inkább nehezítő körülményeket teremt.

A fentiek együttes hatása a teljes erdőgazdálkodás átalakítását fogja így vagy úgy kikényszeríteni, de mindenre helyi szinten kell megoldást találni. A nagyméretű véghasználatok végrehajtását az időben elkészült feltáróút-hálózat segítette, de a tömbök lefogyásával párhuzamosan még nem gondoskodtunk az újonnan belépő időszerű erdők időjárásbiztos megközelíthetőségéről. Ez már önmagában költségnövelő tényező lesz minden munkaművelet során. A nagyterületű erdőfelújítások létrejötté a nagyvadlétszám emelkedését eredményezte erdeinkben, különösen azért, mert a környező szántókat és legelőket bekerítik a földhasználók. Az egybefüggő, növekvő kiterjedésű fiatalosok vadászata amúgy is nehezebbé vált, a jogszabály által limitált társasvadászati vadászlétszám sem teszi lehetővé nagyobb területek egyszerűre történő, hatékonyabb vadászatát.

A klímaváltozás az Erdészeti Tudományos Intézet kutatásai szerint már a közeljövőben a bükkös klíma teljes eltűnését fogja eredményezni Zalaiban. Mi a mesterséges erdősitésünk túlnyomó többségét tölgy főfafajokkal végezzük, és nagy gondot fordítunk az elegyesség létrehozására is (például hegyi juharral, vadgyümölcsökkel). Bükkalételepítést végzünk kirtókult idősebb duglászos (Bánokszentgyörgy 56-os erdőtag) vagy erdefenyves (Bucsuta 18–19–20-as erdőtag) állományokban, bízva a fenyők későbbi önvetényülésében is. Bükkös fiatalosainkban is tölgygel végezzük a hiányos, ritkább foltok pótlását. Mindez reményeink szerint a jövő erdeinek nagyobb biológiai értékét és túlélési esélyeit fogja növelni.

Míg 30–40 évvel ezelőtt a tömeges bükktermés 10 évente jelentkezett (1991 és 2001 például két nevezetes év volt), addig az utóbbi időben kétevente terem a bükk, és jóval fiatalabb korban kezd. Ez azt eredményezte, hogy a középkorú és annál idősebb erdeink alját egybefüggő újulat borítja, amely egyrészt a vadászat eredményességét nehezíti, másrészt a természetes elegyességnek sokkal kisebb az esélye, hiszen a bükk mindent kiöl maga közül. A szálasokban is jó búvóhelyet találó vad is jobban ki tudja szemezni a tölgymakkot a bükk közül, és az ültetett tölgycsemeték kihúzásával már nemcsak a vaddisznó, hanem a szarvas esetében is találkozunk.

A legnagyobb problémát az invazív fajok jelentik. Tömegesen jelent meg az akác olyan helyeken is, ahol korábban nem volt. Mivel a közel 300 hektáros letermelt lucfenyveseink nagy része korábban akácosszerkezetátalakítás volt, ezért azok helyén még több évtizedes küzdelem lesz annak kiirtása. A bálványfa jelenlétét 10 év célzott munkával is csupán szinten tudtuk tartani, visszaszorítani csak helyenként sikerült. A környező területek fertőzöttsége nálunk is új gócpontok megjelenését vetíti előre (például Haraszti, Vasvölgy). Még nem került nagyon a közbeszéd tárgyává a császárfa, az „oxifa”, akár egy új bálványfává is válhat. Nagy veszélyt jelent az augusztusban már őszi lombszíneket tömegesen előidéző tölgy csipkésposzka. Olyan egészségi leromlás valószínűsíthető az állományokban, ami miatt már a termésérés sem fejeződik be, az éretlen makk tömegesen hullik. Féltő, hogy Európa nagy kiterjedésű tölgyesei egy-egy aszály vagy más havária esetén már nem tudják visszanyerni életerejüket, ezzel teret engedhetnek az invazív fajoknak, és visszafordíthatatlan folyamatok indulhatnak el.

A fenti fajok csak a jéghegy csúcsát jelentik, mert nem tudjuk, hogy milyen áruszállítással a világ melyik pontjáról mi-

lyen további nemkívánatos fajok lephetik el erdeinket. A már itt lévők ellen felmerül a vegyszeres védekezés lehetősége. Növényvédő szer erdősítéspolitikai célú kijuttatása kismértékben megoldást jelenthetne a kézi munkaerő hiányára is, a permetezés módja például a dróntechnológiával technikailag részben megoldható, de a jogszabályi háttér ezt jelenleg gátolja.

A jogszabályi környezet változásáról általánosságban elmondható, hogy egyre kisebb beavatkozásokat tesz lehetővé az állami erdőgazdálkodóknak az erdő természetes életfolyamataiba, azaz például a tarvágásos véghasználatok helyett az erdő természetes szerkezetére és megújulására alapozott erdőgazdálkodást szorgalmazza. Ez önmagában nem lenne probléma, csak az üzemmód- és technológiaváltások előírt ütemével nem mindig tudunk lépést tartani korábbi tapasztalatok híján. A középhegységi körülmények között üzemszerűen működő művelési sorok nálunk a gyomosodás (szedresedés, akácodosás, bálványfásodás stb.) nagyobb mértéke miatt nem adoptálhatóak. További nagy különbséget jelent az értékes faválasztékok (késelési, hámozási és fűrészrönk) nagy aránya itt a nagyvívidéki sarangválaszték-túlsúllyal szemben, azaz egy rosszul végződő kísérletezés néhány év alatt nagymértékű értékcsökkenést eredményezhet. A jelenlegi elvárások szerint tölgyeseinket természetesen kell felújítanunk üzemszerű méretekben. Szép sikerekről ugyan már be tudunk számolni, azonban kudarcokról is.

Az erdőfeltárás fejlesztése, a nagyvad (elsősorban a szarvas) létszámának jelentős csökkentése és a minőségi munkaerő megtartása nélkül az erdőgazdálkodás korábban megszokott szakmai színvonalának megőrzése esélytelennek látszik. A változó körülmények miatt a teljes erdőgazdálkodási gyakorlatunk is folyamatos felülvizsgálatra szorul.

Vaski László erdészetigazgató-helyettes, erdőművelési ágazatvezető

Gyerekzsivaj a Nyitnikékben

A Nyitnikék Erdészeti Erdei Iskola idén nyáron négy turnus tábornak adott helyet. Az évek óta nagy érdeklődésnek örvendő vadásztábor mellett ebben az évben először madarásztáborral bővült a választási lehetőségek listája. Mindemellett nem csak a tematikus, ottalvós táborokra tartottak igényt a szülők és a gyerekek, hanem napközis turnusaink is teljes létszámmal működtek.

Az obornaki erdei iskola életében a nyári időszak a legértékesebb, hiszen a táborok kezdetével a csendes kis zsákfalu megtelik élettel. A táboroknak a kapcsolódáson és a szórakozáson kívül a szemléletformáló szerepe is hangsúlyos: tematikus táborainkban egy-egy érdekes szakmai kérdéskörbe vezetjük be a gyerekeket az ő nyelvükön, illetve mindegyik táborunkban az erdei életközösségek kapcsolatrendszerére, az erdei ökoszisztéma szerepére hívjuk fel a figyelmet.

A Nyitnikékbe táborozni érkező gyerekek többségében azért választják ezt a helyet, mert érdeklődnek a természeti környezet iránt, és hoznak magukkal egyfajta érzékenységet az élővilággal kapcsolatban. Az erdei iskolában folyó környezeti nevelés ezt az indítást igyekszik megragadni: amolyan „befektetés a jövőbe”, hiszen nem tudjuk, hogy az érdeklődésre adott válaszaikkal később sikerül-e hatással lennünk egy környezet- és természetudatos gondolkodás kialakítására.

Vadásztáborunk célja a vadgazdálkodás és a vadászati kultúra megismertetése volt a gyerekekkel, az adott korosztály számára befogadható módon. A legizgalmasabb program természetesen az éjszakai vadles volt.

Madarásztáborunk újdonság volt az erdei iskola életében. Nagy Gábor hivatásos vadász kolléga, aki egyben madárgyűrűző is, segített testközelből megismertetni a

gyerekekkel a madárgyűrűzés folyamatát, jelentőségét. A tábor a madarak, mint az állatvilág természetvédelmi szempontból egy jelentős csoportjának megismerése köré épült: nem csak a fajok, hanem életmódjuk, biológiai sajátosságai is téma

volt. A gyűrűzések során került a hálóbá vörösbegy, kis poszáta, csuszka és énekes rigó; ezeket a fajokat közelről megismerehették a gyerekek.

A helyi lehetőségek kiaknázásán felül, mint például túrázás, tantermi beszélgetés,

szalonnasütés, egyéb érdekes programok várták a táborozókat: solymászat, kutyás bemutató, íjászat, légpuskalövészet, bórdízműves foglalkozás és kisállat-bemutató is szerepelt a kínálatban.

Jó tapasztalatokkal zártuk az idei nyári táborokat, a gyerekek érdeklődők, barátságosak voltak, egymással és a kollégákkal is jól kijöttek. Számos pozitív visszajelzést kaptunk, többen jelezték visszatérési szándékukat, amit úgy érzem, sikerként könyvelhetünk el.

Továbbra is úgy gondolom, hogy ezeknek a táboroknak és az erdei iskolai foglalkozásoknak fontos szerepe van a fiatalok szemléletformálásában, és hosszú távon kifizetődő bevonni a gyerekeket a szakma rejtelmeibe. Az iskolában szerzett tudásukra építve szélesíteni tudjuk a természettudatos látókörüket, és közelebb lehet hozni hozzájuk az őket körülvevő élővilágot; gondosan kigondolt foglalkozásokkal pedig befogadhatóvá tehetjük az ezzel kapcsolatos ismereteket.

Nyirádi Ivett
erdei iskolai vezető

Akiknek köszönettel tartozom a táborok zökkenőmentes lebonyolításáért: *Jóna Richárd* erdőművelési műszaki vezető, *Józsa Tamás* erdőművelési műszaki vezető, *Lipics Bálint* földmérő, *Magyar Lajos* szaporítóanyag-kezelő erdész, *Mátó Elemér* kerületvezető erdész, *Molnárné Vitális Anikó* erdei iskolai vezető, *Nagy Gábor* kerületvezető vadász, madarász, *Németh Bence* kerületvezető erdész, *Tóth Zoltán* díszfakertvezető, *Lábecz Zsuzsanna* (gondnok) és *Horváth Máttyás* (erdőmérnök hallgató).

A táborozók érdeklődve, néha csodálkozva figyeltek az előadókra.

A gitározás kikapcsol

Nem sokan tudják róla, hogy gitáron játszik, azt meg pláne, hogy amikor zenét hallgat, ragaszkodik az eredeti lemezekhez. Pintér Csaba, a Zalaegerszegi Erdészet igazgatója mindennap gitározik egy kicsit a maga öröme, a zene pedig mindig szól: kocsiban, irodában, otthon...

Pintér Csaba otthona „zenesarkában”.

FOTÓ: PINTÉR KRISTÓF

A középiskolában kezdődött, belső sugallatra, a családban nem volt muzsikus. Csaba egyénileg, tanár nélkül kezdett gitározni, az egyetem alatt erre vajmi kevés ideje jutott, de utána ismét kezébe vette a gitárt. Ezúttal már tanárhoz is járt, aki szépen összefogott egy csapatot, és két fellépésük komoly felkészülés után sikerült igazán jól.

– *Komplett zenekar volt, a billentyűs hangszereken kívül gyakorlatilag minden rendelkezésre állt: dob, basszusgitár, több gitár, trombita, még fuvola is. Izgalmas és stresszes is volt egyben, nem vagyok egy színpadi alka.*

A zene egyébként is óriási szerepet játszik az életében, alapvetően bluesrajongó, de hallgat lágyabb rockot, bluesrockot, soult és egy kevés jazz-zenét is az emészthetőbb fajtából. Mint mondja, a Dire Straits a kezdetektől megfogta, kedveli Eric Clapton, Kenny Wayne Shepherd, Joe Bonamassa, Albert Cummings vagy Keb' Mo' zenéjét, de aki a legtöbb zenei élményt adta neki, az Tommy Emmanuel.

– *Nincs ahhoz fogható, amikor egy ember egy szál akusztikus gitárral a kezében úgy betölti a teret, hogy bármiféle hiányérzetünk lenne. Koncertjei utánózhatatlanok, minden porcikája színpadra termett.*

Nagyon sajnálja, hogy a belga Vaya Con Dios abbahagyta a koncertezést, véleménye szerint zseniálisak voltak. A magyar előadók közül Charlie-t, illetve a Tátrai Bandet kedveli.

A család gyakran úgy tervezi a nyaralást, hogy kinéznék egy jó kis koncertet, és aköré építik a többi programot. Jártak már így Genovában, Lucernben és Bernben is. Legutóbb Philipp Fankhauser-koncerten voltak Svájcban.

– *Ha nem koncert, akkor eredeti lemez, kizárólag. Vagy én játszom otthon, a családnak, saját magamnak. Akkor is, ha jó kedvem van, akkor is, ha rossz. Kikapcsol, elterel, feszültséget old. Úgy vélem, egy hobbinak ez a lényege...*

Legújabb rovatunkban kollégáinkat hobbijuk oldaláról mutatjuk be. Ha Neked is van egy különleges, szerethető vagy éppen furcsa hobbid, vagy másról tudod, hogy művészi hajlamai vannak, zenél, érdekes sportot űz, stb., ne tartsd magadban, jelezd a szerkesztőbizottság felé! Köszönjük!

TISZTELET-DIPLOMÁSOKAT KÖSZÖNTÜNK

A Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karának 2021/2022. évi ünnepélyes, tanévnyitó Kari Tanácsulása keretében, ez év szeptember 8-án Sopronban,

- **ANDRÉ BÉLA** aranyokleveles erdőmérnöknek, jogelődünk, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság egykori Zalaegerszegi Műszaki Erdészete vezetőjének (1964–1984/, majd a Zalaegerszegi Erdészet erdészetiigazgatójának (1986–1993), s végül a Zalaerdő Rt. közgazdasági osztályvezető-főmérnökének (1994–1997), oklevele megszerzésének 60. évfordulója alkalmából gyémántoklevél tiszteletdíplómát,

- **BENCICS JÁNOS** okleveles erdőmérnöknek, jogelődünk, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság volt Lenti Fafeldolgozó Üzeme vezetőjének (1979–1992), majd a Kerka Menti Fűrész Kft. vezetőjének (1992–1995), valamint

- **IVÁNYI MIKLÓS** okleveles erdőmérnöknek, a Zalai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság volt Nagykanizsai Északi Erdészete vezetőjének (1976–1984), majd a Nagykanizsai Erdészet erdészetiigazgató-helyettesének (1984–1992), ezt követően az átszervezések idején (1992–1993), a vállalat privatizációs biztosának, majd a Zalaerdő Rt. minőségügyi vezetőjének (1998–1999), minőségügyi és környezetirányítási vezetőjének (1999–2003), s végül ellenőrzési osztályvezető-főmérnöknek (2003–2006),

oklevelük megszerzésének 50. évfordulója alkalmából aranyoklevél tiszteletdíplómát adományoztak.

Valamennyi kitüntetett Kollégánknak gratulálunk, és jó egészséget kívánunk!

Dr. Baráth László

Radnóti Miklós:

Szeptember

*Ó hány szeptembert értem eddig ésszel!
a fák alatt sok csilla, barna ékszer:
vadgesztenyék. Mind Afrikát idézik,
a perzselőt! a hús esők előtt.
Felhőn vet ágyat már az alkonyat
s a fáradt fákra fátylas fény esőz.
Kibomló konttyal jó az édes ősz.*

RÖVIDHÍREK

EUCHARISZTIKUS EMLÉKKERESZT
A CSÓNAKÁZÓ-TÓNÁL

Az 52. Eucharisztikus Világkongresszus alkalmából – amelynek idén a magyar főváros, Budapest adott otthont szeptember 5. és 12. között – az összes hazai állami erdőgazdaság kérésztet állított a területén. A Zalaerdő Zrt. az eucharisztikus emlékkeresztet a nagykanizsai Csónakázó-tónál állította fel, amelyet 2021. augusztus 25-én Várnai László esperes áldott meg. Az

FOTÓ: SZAKONY ATTILA

öt méter magas tölgykeresztet Kárpáti Hunor kollégánk készítette édesapja, a szintén a Zalaerdő Zrt.-nél dolgozó Kárpáti János segítségével.

NYÁRI HALTELEPÍTÉSEK

Nyári halállománypótlást végeztünk 2021. július 20-án (kedden), amelynek során mind a Szentpéterföldei-tó, mind a Kistolmácsi-víztározó halállománya 300–300 kilogramm méretes ponttyal gazdagodott. A halak Somogy megyéből érkeztek a zalai vizekbe.

BLASER-KUPA

A nyári koronglövő verseny első fordulóját a pusztapáti, a második fordulót a sohollári lőtéren rendezték. Az összesítettben ketten szereztek 87 találatot, a szétlővést követően *Lelkes Marcell* lett az első, *ifj. Gróf András* a második helyezett. A harmadik helyen 84 találattal *Gróf Jácint* végzett.

VÁNDORGYŰLÉS 2021

A Vándorgyűlés az Országos Erdészeti Egyesület legnagyobb éves összejövetele, a Kárpát-medencei erdészek legfontosabb találkozója. Az Országos Erdészeti Egyesület és a KEFAG Zrt. szervezésében a 151. Vándorgyűlést a Bács-Kiskun megyei Bugacon, a Karikás Csárda szomszédságában rendezte 2021. augusztus 26–27-én. A terepi programokon a felforrósodó homokbuckák között enyhét adó kiskunsági erdők érdekességeit tárta fel a házigazda erdőgazdaság.

Őzbakvadászat

Őz. Leírva „csupán” kettő betű, ám a vadászok, természetjárók és természetfótozók számára fontos vadfaj, megfigyelésére az esztendő minden hónapja lehetőséget ad.

Vadászotthonokban járva megállapítható, hogy még a legszerényebb vadászok hajlékát is díszíti néhány általuk elejtett őzbak agancsa. A trófeára tekintve szinte megáll az idő, s elejtője „visszaszáll” a múltba, eszébe jutnak a vadászat eseményei, körülményei, a táj, s a barátok. Így hát nem véletlen, ha a vadászcsaládba született gyermek vagy unoka első szavainak egyike az őz.

Az agancsosok közül hazánkban a változatos fejdíszű bakok rendelkeznek a leghosszabb vadászati idénnyel. Tavasztól nyár végéig, jó fényviszonyok között szinte mindig lehetőség nyílik őzbak vadászatára, aminek meghatározó időszaka a tavasz és az őzsnász.

Április és május hónapban a területbirtokló bakok megfigyelése a hivatásos vadászok fontos feladata, amely az eredményes vadászat alapfeltétele. A tavasz ugyan nem vetekszik az őszi szemet gyönyörködtető tarka színeivel, de a komor és fakó téli hónapok után a friss zöld színekben pompázó természeti környezetben való cserélés feltölti az ember testét, lelét. E két hónapban az alacsony, ritka takarás segíti az őzállomány szemrevételezését. Később a magas gabonák, napraforgó- és kukoricaföldek éppúgy búvóhelyet nyújtanak számukra, mint a kaszálók, kilombosodott erdők és felverődések, amelyek szinte „elnyelik” az őzet.

Az őzbakvadászat másik meghatározó időszaka az őzsnász, amely július közepétől augusztus derekáig, vagy, ahogy anno tanultuk, Anna naptól Klára napig tart. Ebben az időszakban a vadászterületet járva még a perzselő kánikula ellenére is gyakran találkozunk sutát kergető bakokkal, vagy hátrahagyott egyértelmű bizonyítékokkal, a boszorkánygyűrűvel. Párzás idején csalóp segítségével a suta vágyakozó hangját utánozva, vagy panaszhangjával próbáljuk a bakot behívni. Eredménytelen hívás esetén gyakran próbálkozunk a gida hangjával is, főleg akkor, ha látjuk, hogy a bak sutával van. Ilyenkor hiába kíséreljük a suta mellől a bakot suta hívóhanggal elcsalni, a bak arra általában nem reagál, de a gidáját féltő suta a gidahangra közelebb jön, magával hozva a bakot. A csalsípval képzett gidahang nem csupán a sutát hozhatja a közelünkbe, hanem szörmés ragadozókat is.

A váratlan események sora, a kiszámíthatatlanság az, ami felejtethetlenné és varázslatossá teszi az őzsnászt. Sokunk számára az esztendő egyik legfontosabb vadászati időszaka e néhány meleg nyári hét, amelynek során a téli-tavaszi időszakon felül lehetőségünk van felmérni az őzállományt. A hívás révén a fedett vagy nehezen vadászható területrészek őzbakjai is szem elé kerülhetnek.

Az erdőgazdaság számára az őzbakvadászat igen fontos. A hozzánk érkező bel- és külföldi vadászok az őzbakra történő cserkelés, lesvadászat során vad-disznót és gímszarvasborjút, ünt is terítékre hozhatnak, gazdagítva vadászélményeiket. A bérvadászok a tavaszi és nyári vadászatok során megismerik és megkedvelik a vadászterületet, s

annak vadállományát, ezáltal az őszi és téli vadászatokon akár már visszatérő vendégként köszönhetjük őket.

A Zalaerdő Zrt. által kezelt négy vadászterületen évente mintegy 300 darab őzbak terítéke mellett állnak levett kalappal a vadászok. Az elejtett őzbakok nagy része 200–300 gramm közötti kiskoponyás trófeasúllyal rendelkezik, de minden évben esik néhány kiemelkedő egyed is. A tavalyi vadászati évben a baki vadászterületen három darab kapitális, 458, 476 és 547 grammos őzbakot hoztak terítékre vendégeink, öregbítve az erdőgazdasági vadászterületek jó hírét.

Erszt Tamás
vadászati és halászati előadó

Őzsnász idején.

FOTÓ: HOGYA ISTVÁN/HAZAI VADFOTÓS EGYLET

FOTÓ: STEYER EDINA

Osadczuk Csaba, a Gyurkóvári rövid szőrű magyar vizsla kennei alapítója, bronzkoszorús mestertenyésztő és segítői.

Tematikus programok a vadászat jegyében

A 2021. szeptember 25-én kezdődött „Egy a Természettel” Nemzetközi Vadászati és Természeti Világkiállítás felvezető eseményeként a Zalaerdő Zrt. 2021. szeptember 18-án rendezte meg a Zalai Vadász-Családi Nap elnevezésű rendezvényt, amely része volt egy nagy, összehangolt, országos léptékű eseménysorozatnak.

A szeptemberrel egyidejűleg a vadgazdálkodásban is egy fontos időszak kezdődik. A gímszarvasok bögése már önmagában is sok szépséget tartogat a természetkedvelők számára, de egyben a vadászat kiemelt időszaka. Szerencsére a rendezvény napján ragyogóan szép szeptemberi napunk volt: a hűvös, ködös őszi reggel után a megnyitó kezdetére napos, kellemesen meleg idő lett, pont ideális egy kiránduláshoz a családdal.

A zalaegerszegi Csácsbozsoki Arborétumban tartott rendezvény programjainak összeállításánál a fő célcsoport a legfogékonyabbak, azaz a gyerekek voltak, és természetesen a családjaik. A vadászati világkiállításához kapcsolódó rendezvénysorozat elemei ugyan elsősorban szakmai közönséget céloztak meg, azonban társaságunk emellett a civil társadalom szemléletformálására fektette a hangsúlyt. A Zalaerdő Zrt. célja az volt, hogy a nap során a laikusok számára is érthető módon adjon át szakmai ismereteket a vadászatról, a hagyományos vadászati módokról és a vadászati kultúráról. A gyermekek korosztálya az, amelyet, ha megérint a természet, megfelelő információk birtokában olyan

látásmód és értékrend alakulhat ki bennük, amely megalapozza a jövőt, a fenntartható természet- és vadgazdálkodást. Ezért is olyan fontos hangsúlyt fektetni a gyerekek, s rajtuk keresztül a szülők, családok megszólítására.

Az eseményen állandó programként várta az érdeklődőket trófeakiállítás, amelyen szakavatott kollégáink információkkal teli „tárlatvezetések” tartott a résztvevőknek. A fegyverek iránt érdeklődők kipróbálhatták a légpuskalövészetet és az íjászatot, az állatok szerelmeseinek pedig állatsimogatóval, lovagoltatással, solymázzal és vadászkutya-bemutatóval készültünk. „Vadászsátrunkban” erdőpedagógiai foglalkozásokhoz használt ismeretterjesztő játékokkal vártuk a gyerekes családokat; a vállalkozókedvűek kipróbálhatták a vadászattal, vadfajokkal kapcsolatos tanösvényünket is, ahol a feladatok helyes megoldásáért cserébe kis ajándékokkal kedveskedtünk.

És ha már vadászat, az esemény nem maradhatott vadgasztronómia nélkül: a vadhús elkészítésében jártas kollégáink biztosítottak vaddisznópörkölt-kóstolási lehetőséget a látogatóknak.

Bízunk benne, hogy a rendezvényünkkel hozzájárultunk ahhoz, hogy a vadgazdálkodás mára megosztó kérdésévé a szakmai és a laikus családok számára érdekessé, érthetővé tegyük, és kedvet hozzunk nekik a Budapesten megrendezésre kerülő „Egy a Természettel” Nemzetközi Vadászati és Természeti Világkiállítás látogatására.

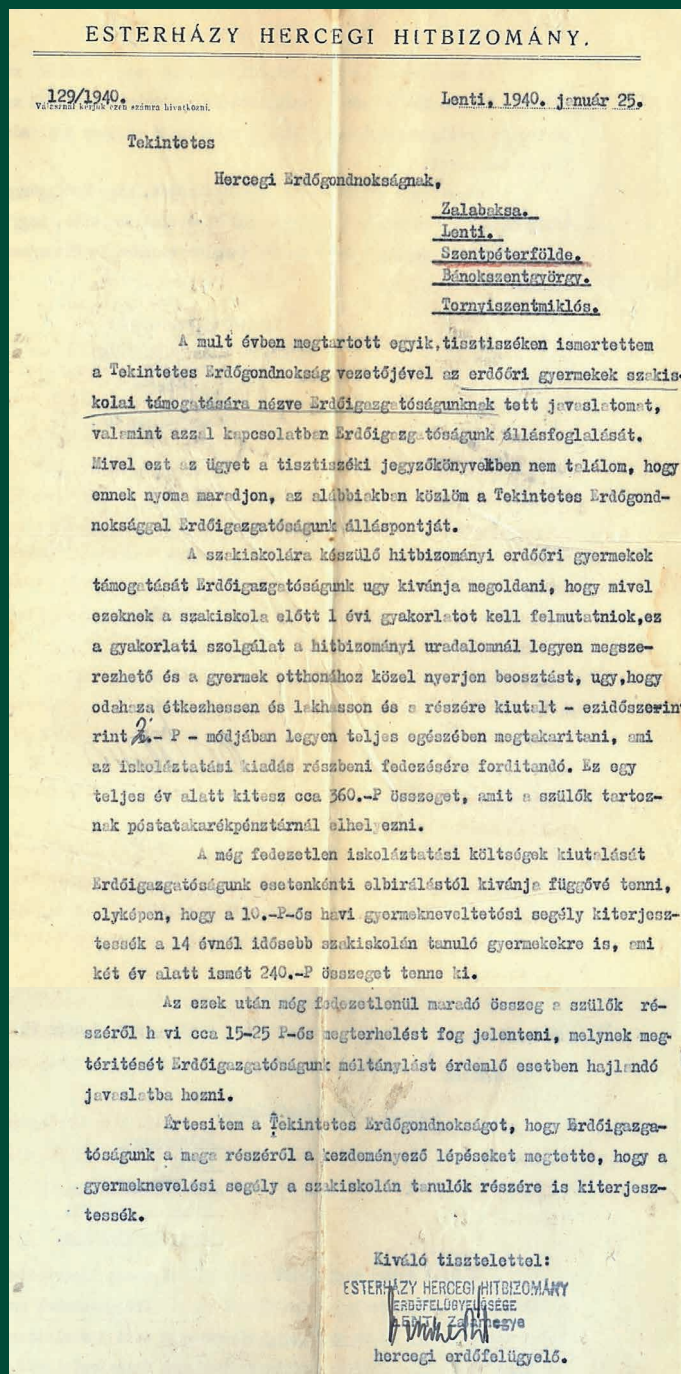
Az esemény szervezésében és lebonyolításában tanúsított segítségéért szeretnénk ezúton is köszönetet mondani a Zalaegerszegi Erdészet kollégáinak, illetve a Központ érintett dolgozóinak.

Pálmai Katalin
turisztikai és pályázati referens
Nyirádi Ivett
erdei iskolai vezető

Lóki György solymász is elkápráztatta a közönséget.

Iskolatámogatás 70 évvel ezelőtt

Elérkezett a szeptember, megkezdődik az oktatás az iskolákban. A Zalaerdő Zrt. ahogy eddig is, most is támogatást nyújt a szülőknek az iskolakezdés költségeihez.

De hogy volt ez régen? Erről tanúskodik az Esterházy Hercegi Hitbizomány 1940. évi rendelkezése:

Dr. Páll Miklós
ellenőrzési osztályvezető

Tervezett programjaink

SZEPTEMBER–OKTÓBER

- Őszi séta: Erdei séták óvodásoknak és iskolásoknak előzetes bejelentkezés alapján a Nyitnikék (Obornak) és a Zakatoló Erdészeti Erdei Iskola (Csömödér) szervezésében

OKTÓBER 8.

- Trófeakiállítás, Szentpéterfüldé

OKTÓBER–NOVEMBER

- A sokszínű erdő: programok óvodásoknak, iskolásoknak előzetes bejelentkezéssel a Nyitnikék Erdészeti Erdei Iskola szervezésében

OKTÓBER 23.

- Őszközöntő járat a Csömödéri Állami Erdei Vasúttal

OKTÓBER 29., 30.

- Őszi utazás a Csömödéri Állami Erdei Vasúttal

NOVEMBER 5-7.; 12-14.

- Márton-napi járat a Csömödéri Állami Erdei Vasúttal

NOVEMBER 27.

- Az erdő kincsei: ünnepváró készülődés a Nyitnikék Erdészeti Erdei Iskolában, Obornakon

DECEMBER 2., 3., 6., 7.

- Mikulásjárat óvodai és iskolai csoportoknak a Csömödéri Állami Erdei Vasúttal

DECEMBER 4.

- Mikulásjárat és ünnepváró készülődés Csömödérben a Csömödéri Állami Erdei Vasúttal és a Zakatoló Erdészeti Erdei Iskolával

FOTÓ: TOLLÁR ESZTER

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ:

Erdei vasút: Kaliba Mihály

(+36-30/474-2146, erdeivasut@zalaerdo.hu)

Nyitnikék: Nyirádi Ivett

(+36-30/294-4385, nyiradi.ivett@zalaerdo.hu)

Zakatoló: Molnárné Vítális Anikó

(+36-30/933-8851, vitalis.aniko@zalaerdo.hu)

www.zalaerdo.hu, facebook.com/Zalaerdo

kozjolet@zalaerdo.hu

A változtatás jogát fenntartjuk!

A programok sajtónyilvánosak, további felhasználás céljából hang- és képfelvételek készülhetnek!

Egyelőre nem tudjuk, hogy a következő hónapokban milyen járványügyi intézkedések várhatók, ezért ezek tervezett programok. Webes felületeinken folyamatosan friss információkkal találkozhatnak! Megértésüket köszönjük!